

# Tarancı'yı

## Anış

### OKTAY AKBAL

TESS 2068  
Evet  
Hayır

4 ekim 1910'da bir Türk şairi doğdu: Cahit Sıtkı Tarancı. Yaşasaydı şimdi tam altmış beş yaşında olacaktı. Oysa 13 ekim 1956'da Viyana'da öldü, kırk altı yaşında...

Nerden aklıma gelecek; elbet dergileri, kitapları, antolojileri sık sık karıştırmamın sonucu... Baktım, ekimin dördünde doğmuş başka bir ekimin on üçünde ölmüş... Şiirlerini okudum yeniden, kitaplarını buldum, Ziya Osman'a yazdığı mektupları natırladım. Tarancı'ya ait anılarımı canlandırdım. Karşılaşmalarım, konuşmalarım, Saba'dan dinlediklerim... Bir pazar öğle sonrasında Tarancı'yı dizelerinde duydum, yaşattım. Böyledir, şairler büsbütün yok olmazlar, o dizelerde kendini bulan her kişiye yeniden doğarlar, kaldıkları yerden yaşamalarını sürdürürler

«Paydos bundan böyle çılgınlıklara  
Sert konuşmaya başladı aynalar  
Yetişir koştum aşkın peşi sıra  
Bitirdi beni bu içki, bu kumar.

Ne saklıyayım gaflet ettiğimi  
Elimle batırmışım gençliğimi  
Binip bineceğim en güzel gemi  
Aldığım geri verme dalgalar»

Zaman alır götürür durmadan... Hem nedir ki bir şairin yaşamı? Okullar, Galatasaray, bir iki yıl Mülkiye öğrenciliği, derken Paris, sonra savaş yüzünden oradan bisikletle kaçış, ardından askerlik görevi, o da biter memurluk yılları başlar, Anadolu Ajansı çevirmenliği, Çalışma Bakanlığındaki görevi, 1951'in temmuzunda evlilik. 1953 aralık ayında hastalanması, felç oluşu, konuşamaz hale gelişi, en sonra da Viyana'da tedavi görülürken yaşamdan ayrılması...

Bu, dümdüz bir çizgidir. Olaysız bir yaşama... Tek bir değişiklik, «35 Yaş» şiiriyle CHP Şiir Ödülünü kazanması... Başka?.. Başka bir şey yok. Akşamları işten çıkar çıkmaz küçük meyhanelerde bir masa başı, tek tek içtiği rakı kadehleri, durmaksızın şiir şiir şiir!... Yazmak, ama daha çok şiir üstüne düşünmek, okuyarak, yaşayarak şiirle haşır neşir olmak. Bu gerçek yaşamıdır şairin, tek yaşamı... Daha Galatasaray sıralarından başlayan bu şiir tutkusunu bakın kendisi nasıl anlatıyor:

«Bende edebiyata ve bilhassa şiire karşı hakiki ve köklü denilebilecek ilk alaka Galatasaray onuncu sınıfında sıra arkadaşım Ziya Osman Saba'nın delâletiyle tanıdığım Baudelaire ile başlar. Bu dev Fransız şairini içime sindire sindire okuduktan sonradır ki şiir yazmak benim için teneffüs etmek, yemek içmek kadar tabii bir hayat faaliyeti oldu... Baudelaire bana, suyun dibine inmesini, öğretti, içimle dışım arasındaki farkı «Les Fleurs du Mal»i okuduktan sonra idrak ettim. Baudelaire bana kendini buldurdu.»

Birden hatırlayıverdim, Tarancı yürüyemez, konuşamaz, yazamaz hale geldikten sonra bir yazı yazmıştım. «Sanatçıyı Yaşarken Sevmeli» başlığını taşıyordu. Bir yanda unutulmuştu şair, iyileşmez artık yargısına varılmıştı. Nerdeyse ölümü beklenir gibiydi. Ben de o yazımda sanatçının yazgisını belirtiyordum. İlle de ölmeli mi bir şair, bir yazar, bir ressam, yaşadığı sürece niye onu değerlendirmemeli, kendisine toplumun saygisını, sevgisini göstermemeli? Bir iki ay sonra Tarancı ölmüştü. Ardından yazılar yazıldı, kitapları bir kez daha basıldı, sonra toplumun ilgisi bitti. Bugün kitapları yeniden basılmıyor, adı pek anılmıyor, antolojilerde beş on sayfa içinde geniş yığınlara sesleniyor, bir de okul kitaplarındaki tek tük şiirleriyle...

Tarancı şiirimizin bir öncüsü müydü? Yeni bir beğeni mi getirdi? Hayır. O, bir Nâzım Hikmet, bir Orhan Veli değildir. İşlediği tema'lar da yeni şeyler olmaktan uzaktır. Baudelaire, Verlaine çizgisinin bize getirdiği duyarlılıklar, özlemler, incelemeler... Tarancı'nun şiirinde önemli olan konu değildir, sözcüklerdir. Sözcüklerin, en sağlam, en gerekli bir biçimde sıralanmasıdır. Yaşanmış verilir bu itina ile seçilmiş sözcüklerle. Kendini, çevresini, iç dünyasını.. Ama hepimiz kendimizi buluruz, ortak oluruz o korkulara, sevinçlere, coşkulara...

«İçimi titreten bir sestir her gün — Saat her çalışında tekrar eder: — Ne yaptın tarlanı, nerde hasadın? — Elin boş mu gireceksin geceye — Bir düşünsen yarıyı geçti ömrün — Gençlik böyledir işte, gelir gider — Ve kırılır sonra kolun kandan — Koşarsın pencereden pencereye» diyordu. «Gençlik böyledir işte» şiirinde... Daha ilk gençlik dizelerini yazarken biliyordu herşeyin gelip geçiciliğini. Sanatının en olgun çağında yazdığı «Otuz beş yaş» şiirindeki karamsarlık nerdeyse çocuklukta başlamıştı onda...

